

Forstyrrelser i det rød-hvide

Tre anmeldelser af Benny Lihme

Forstyrrelser i det rød-hvide 1:

Selvmondsbomber

Denne 50-årige middelklasse mors beretning til journalisten Stig Matthiesen om hendes søns vej ind i islam starter med en stærk sætning: "Vi mistede vores fælles sprog, da Victor konverterede og blev muslim."

187 cm høje, blonde Victor var faret "vild i tilværelsen", da han som 20-årig mailede til moderen, at han aldrig ville vende hjem til Aarhus. Han havde fyldt moderen med løgn, da han til hendes store forfærdelse, med en koranskole i Kairo som afsæt, sommeren 2012, var nået sit mål i Syrien/Irak. Han havde meldt sig frivilligt til en selvmordsaktion. Først efter sønnens død ser moderen et foto af ham i militæruniform: "Jeg har også set ham med nøgen overkrop, mens han ordner nogle ledninger og er i færd med at påføre sig plastisk sprængstof. En soldat med selvmordsbælte på. Søn af mig, der er pacifist."

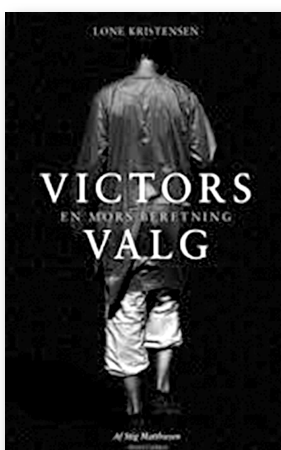
Lone Kristensens nederlag som mor fuldbyrdes, da hun efter sønnens død opsøger en præst for at konstatere, at hun, lidt naivt måske, er gået galt i byen. Øh, det her er jo en kristen kirke, Victor var muslim... Og ikke nok med det, i nogle politikeres optik var hendes søn også landsforræder.

Lone Kristensens fortælling er først og fremmest en mors samtale med sig selv i et forsøg på at finde svar på det uforståelige. Hvor er det gået galt, har hun og familien aktier i sønnens udvikling?

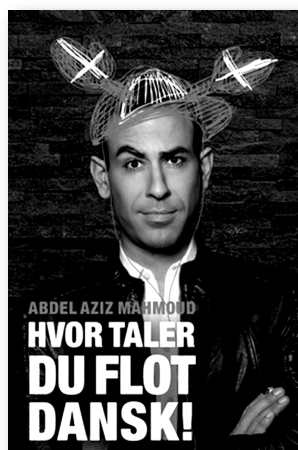
Man får som læser et udmærket indblik i en mors fortvivelse og indre forvirretthed, som udvikler sig til stress og depression (indimellem overvejer hun selv at konvertere, for at kunne vinde sønnen tilbage). Men helt klog på Victors opvækst, bliver man som læser ikke.

Umiddelbart er Victor og en søster vokset op under trygge og normale vilkår, hvor Erik Sigsgaard-anti-skældud er normen, der er højtlæsning af Brødrene Løvehjerte, Harry Potter osv. Men det skurrer hen ad vejen, når bogen viser sig udelukkende at basere sig på moderens stemme. Et sted optræder der et "vi" side om side med fortællerens "jeg". Og ja, der er også en far og ægtemand. Hvad der er foregået mellem ægtefællerne forbliver imidlertid et mysterium, bortset fra, at på et tidspunkt er uenigheden parterne imellem, også om Victor, så stor, at det bliver til en skilsmisse.

Der har altså været forstyrrelser i familie dynamikken, men man får ikke indblik i hvilke og hvor alvorlige. Der er "regulære magtkampe" omkring Victor, hvor det ikke var givet, at de voksne vandt slaget. Og hvordan undgår moderen skældud, da hun en dag klipper ledningen til Victors computer over,

Lone Kristensen:
Victors valg. En mors beretning.
Af Stig Matthiesen.
People'sPress, 188 sider.

Abdel Aziz Mahmoud:
Hvor taler du flot dansk!
Politikens Forlag, 198 sider.

Undercover. Jeg var fatma i Danmark.
Fortalt til Marie Louise Toksvig.
People'sPress, 214 sider.

mens han spiller det "World of Warcraft", som hun mente var en spilafhængighed, som han skulle i behandling for.

Mens familiens indre politik forbliver i gråtoner, orienteres læserne på en tidstypisk måde i sønnens vandring i de psykiatriske diagnosers landskab. Grundlæggende omtaler moderen sin søn som det, "man i dag kalder en sensitiv dreng". Så hedder det, omkring 6. klasse, at han "fik skolevægning", at han "havde angst" og endelig, som noget særligt forløsende for moderen, at han havde opmærksomhedsforstyrrelsen ADD, "som man kan beskrive som en slags ADHD med omvendt fortegn" (moderen beskriver også Victor som et meget fokuseret og determineret ungt menneske, det må være en atypisk ADD). Den "kognitive forstyrrelse" bliver stillet af en speciallæge ud fra fem enkle spørgsmål til moderen (!), da Victor er omkring 14 år. Og i samme øjeblik "stod det krystalklart for os", hvad det var, der havde kostet Victor så mange kræfter i en for ham løs familiestruktur.

Moderen er sygeplejerske, og det er en gåde, hvordan hun kan have tillid til en diagnose stillet på baggrund af fem enkle spørgsmål til hende, uden at lægen har set den diagnosticerede. Og diagnosen holder da heller ikke vand. Moderen bliver mere og mere overbevist om, at sønnen har en depression. Men et senere besøg hos en anden psykiater ender

med, at Victor får noget endnu stærkere ADHD-medicin.

Victor selv oplevede, at medicinen lagde et låg på hans følelsesliv, og at han ikke kunne mærke sig selv. Det paradoksale i hans pseudo-sygdomshistorie er, at han omkring det attende år kommer på en højskole i Viborg, der fremhæves som hans bedste ungdomstid: "Han fungerede uden medicin som en helt almindelig ung mand, der var i fuld vigør og havde forventningsfulde tanker om fremtiden."

Morale: medicinerede unge skal af-medicineres og på højskole. Eller endnu bedre/værre, som i det tragiske tilfælde her. Overgivelse til islam, depressionens frit område?, gør medicin overflødig. For næste gang Lone Kristensen oplever en glad og harmonisk søn, er da hun besøger ham i Kairo, inden han begiver sig ud på den endelige rejse til Syrien/Irak. Leve døden!

Lone Kristensen skriver i forordet, at hun havde opdraget sine børn til at skulle blive selvstændige. Og beretter, at hun som konsekvens af dette princip ikke ville stille sig på tværs af Victors valg om at blive muslim. Religionsfriheden måtte også gælde i hendes familie. Alligevel slutter moderen sin fortælling således: "Jeg tøver ikke med at kalde det hjernevask."

Psykiateren R.D. Laing kaldte denne form for modsatrettet kommunikation for double-bind. Det er

På nettet, hvor ellers?, kan man takket være TV2 se Victors afskedsvideo iklædt disse ord: "Han var så dansk som nogen, men den 21-årige Victor Kristensen endte sit liv som selvmordsbomber for Islamisk Stat."

ok, at du træffer dine egne valg, men når de går imod mine værdier, er det hjernevask og ikke dit eget valg.

Det er ikke til at vide, om Victor er blandt de terroristportrætter, der skal udstilles på Teater Sort/ Hvid i København under overskriften "Museum for martyrer". Ethvert anstændigt forsøg på at trænge ind i martyrs tænke- og følelsesliv bør være velkomment. Hvis terrorisme skal kunne forebygges, må vi vide, hvad vi har med at gøre.

Hvad Victor Kristensen angår, må det være noget af en Sisypus-opgave at få ham passet ind i en terrorist profil. Som denne bog viser, har hans livsveje været belagt med muligheder, som han kunne have valgt. Han hører ikke til i den kategori af unge, som dagens antiradikaliseringspolitik er så optaget af. Victor var ikke én af dem, som ville være martyr for at undgå at ende som pizzabud eller stik-i-rend dreng for en psykopatisk hash pusher.....

Forstyrrelser i det rød-hvide 2:

Bordbomber

Journalist og tidligere tv-vært Abdel Aziz Mahmoud's bog "Hvor taler du flot dansk!", varedeklareret dansk ironi, er en velkommen modgift til de stereotyper om palæstinensiske familier her i landet, som er et resultat af Yahya Hassan's og Ahmad Mahmoud's bøger om deres opvækst i familier med voldelige fædre.

Ligeledes palæstinensiske Abdel Mahmoud kom med sin far og mor til Danmark fra Libanon i 1984 og blev som storebror til tre søskende (født i Danmark) familiens prøveklud udi alt dansk. Abdel kastede sig ind i "klaphattekapløbet" uden at vide, at det var et ironman for udlændinge, han deltog i. I mål som rød-hvid kom han dog, og det er den muntre men også tankevækkende og hverdagsliv eksempelfyldte bogs pointe, at han godt nok nåede i mål som rød-hvid men kun for umiddelbart derefter at springe ud som araber.

Hverken Victors eller Abdels mor ligner en anden tidstypisk morfigur, den kinesiske konkurrence "tigermor". Derimod er de begge fightermødre men på forskellig vis. Hvor Lone Kristensen ideelt fremstår som en verbaliserende og ikke udskældende middelklasse-mor, måske med lidt curling-mor tilbøjeligheder, fremstår Souad, Abdels mor, som en mindre korrekt påtaget mor, der uden større vanskeligheder kan give sine børn skældud (på arabisk!). Måske er det sådan, at ingen skældud fører til vold, mens nogle autentiske og ærlige skideballer i opvæksten giver harmoniske mennesker....

Forfatterens portræt af en vedholdende fighter-mor har en del

fællestræk med Aydin Soei's smukke moder portræt i den autofiktive roman "Forsoning". Og i det hele taget er det spændende at møde forskellige mødre i den strøm af bøger, som for tiden udgives. Selv hos forfattere som de "selvhadende danskere" (Abdel Mahmoud's udtryk) Yahya Hassan og Ahmad Mahmoud er der varme portrætter af mødrene.

Mens moderen står stærkt i "Hvor taler du flot dansk!", ekstrovert som hun er, er faderen Hamad skildret i en mere tilbagetrukket rolle. Men også han er umådelig vedholdende, når det kommer til at få forankret ham selv og familien i det danske samfund. På trods af lange perioder med arbejdsløshed, og 380 jobafslag, ender den arabiske akademiker med en god stilling hos Novo Nordisk.

For de, der måtte være interesseret i Abdel Mahmoud i rollen som "arabisk debattør", se fx et indlæg rettet mod Asger Aamund i Politiken ("Kritik af arbejdsmarkedet er langtfra altid klynk", d. 9.5. 2016).

"Hvor taler du flot dansk!" er som en kraftig bordbombe, hvor danske flag, glimmer, knallerter og strimler af papir med visdomsord springer ud i hovedet på læseren. Lethed, javist, men ikke af den

ulidelige slags. Abdel Aziz Mahmoud har hele vejen igennem en identitet jonglørs fornemmelse for, hvor i luften de forskellige bolde befinder sig. Det er en selvbevidst men ikke selvhøjtidelig forfatter.

Og så er der en meget afgørende krølle på halen: Abdel spørger flere gange sig selv, hvorfor han ikke bliver mere vred, når han fx bliver konfronteret med danskeres forventninger til ham om som muslim at skulle tage afstand fra ekstreme muslimers handlinger. Han nægter at påtage sig en kollektiv muslimsk skyld, kan i det hele taget ikke forstå den stærke fokusering på religion, religion, religion... Hvad har han med fanatikers religiøse galskab at gøre, "Grimhøj-tossen" (forfatterens ord) fra Grimhøj-moskéen i Aarhus eksempelvis?

Abdel Mahmouds "integrationsparadigme", udviklet ikke mindst i samvækst med moderen, er stort set uden religion, men med falafel og hjemmebakket pitabrød over hækken som kulturel udveksling med tartelet-naboerne. Dette "paradigme", den lille forskel og den lille vilje i hverdagen, de små møder & snakke sammen med arbejde som avisuddeler, mor i Kvickly osv, har virket for ham personligt. Men som vi allerede får at vide i forordet, med

"Inger Margrethe og min mor sammen med Inger Margrethes ældste søn og min lillebror." (fra bogen)

overskriften "Klaphattekapløbet", må Abdel Mahmoud i et makro perspektiv erkende, at 30 års klaphattekapløb ikke havde nogen målstreg, og at integrationsdebatten ikke har flyttet sig afgørende. Forfatteren står overfor et besindigt holdningsskifte og et opgør med integrationsgrønspættebogens behagesyge og pragmatisme: "Jeg måtte stemple ud af ræset og ind som araber."

Pointen er så, at araber kan man godt være samtidig med, at man er dansker. Mens Abdel Mahmouds måde at positionere sig på er velkendt i New York, både-og er en mulighed, er det trivielt og provinsielt at skulle medgive ham, at i Danmark hersker det trælse enten-eller dogme stadigvæk: enten er du dansk eller araber...

Mens dette skrives, er Europas første muslimske storby borgmester blevet valgt i London. Han er Labour-politiker og har vundet en valgkamp, hvor de kosmopolitiske london'ere stort set ikke har bekymret sig om religion i valgkampen.

Abdel Aziz Mahmoud har hele tiden mestret facebook-opdateringer og hurtige-intelligente kommentarer i integrationsdebatten (en del af bogen er facebook associeret og illustreret). Spørgsmålet er, om hans nye rolle som explicit (politisk) debattør er starten på en politisk karriere? Nogen skal jo på et tidspunkt afløse Frank Jensen som overborgmester i København. Selvom Abdel har trådt sine barnesko i Middelfart og ungdomsskoene i Ølstykke, er han tydeligvis endt som kosmopolit og verdensborger. Så hvorfor ikke Abdel Aziz Mahmoud som borgmester i København om en halv snes år?

Forstyrrelser i det rød-hvide 3:

Bomber med lang lunte

Mens Abdel Aziz Mahmouds mor insisterede på at spise i forhaven i Middelfart, så familien kunne ses af de forbipasserende, er der andre som lever bag slør og nedrullede gardiner. Det er de bogstavtro koranister & salafister, som gør sig anstrengelser med at være korrekte muslimer mere end danske klaphatte.

Med bl.a. belgisk forbillede blev en arabisktalende kvinde med muslimsk baggrund fløjet ind i Danmark foråret 2015 for at agere muldvarp/undercover agent (i "et lukket land af ortodoks islam") i et ambitiøst journalistisk projekt for TV2.

TV-stationen installerede denne "Fatma" sammen med en mand, og del af hendes dækhistorie, i en lejlighed i Gellerup i udkanten af Aarhus. Herfra gik Fatmas færden i godt 80 dage til forskellige moskeer og kulturforeninger ikke kun i Gellerup men også Odense og København. Hendes ærinde var at samle materiale,

"Moskeerne Bag Sløret" på TV2 hjemmeside.

med skjult kamera, til fire tv-programmer, der skulle dokumentere, hvad der foregik i det lukkede land, hvad angår især muslimske lederes konkrete rådgivning af "Fatma" i forhold til hendes (opdigtede) problemer med en ægtemand, som var voldelig, ville ha' en kone nummer to, tvang sig til sex med hustruen osv. Resultatet af muldvarpens arbejde, førte, som bekendt, til nogle opsigtsvækkende programmer, som viste, at der i Danmark findes lukkede muslimske samfund, som aktivt modarbejder især kvinders integration og personlige frihed.

Som et oplysende appendix om undercover-journalistikkens metoder, herunder risikoen for at blive afsløret, har journalisten Marie Louise Toksvig lavet denne bog sammen med "Fatma", der af sikkerhedshensyn fortsat optræder anonymt. Toksvig har tidligere lavet den udmærkede rocker-biografi "Guldfuglen - i krig med AK81", en anden bog med en afhopper, der fortæller om livet bag tatoveringerne.

"Undercover" er en bog uden sensationer eller nyheder men nok med interessante detaljer og nuancer. TV-programmernes skarpe vinkling blødes lidt op, især hvad angår nogle af Fatmas oplevelser i de forskellige muslimske kvindegrupper, som hun bevæger sig i. Men når det kommer til de afgørende spørgsmål omkring hendes problemer som kvinde i et voldeligt ægteskab, er der ingen hjælp eller forsøgelse at hente hos de rådgivende imamer.

Som en stor beundrer af denne form for journalistiks grand old man, tyskeren Günter Wallraff, får man et godt indblik i journalistik, hvor det altafgørende er at kunne underkaste sig en situation. "Fatma" er som person en langsigtet investering, det er et projekt med lang lunte, som fremstår velegnet til at løse opgaven. Ikke alene selvfølgelig, hendes nærmeste chef er journalisten Martin Jensen, som igen har en konsulent ved sin side, der om muligt besidder en større viden end "Fatma" på noget tidspunkt kommer i nærheden af. Det drejer sig om den prominente afhopper og tidligere imam Ahmed Akkari, som især i opstarten er personlig mentor for "Fatma" og med hvem Steffen Jensen i 2014 udgav den meget oplysende bog "Min afsked med islamismen. Muhammedkrisen, dobbeltspillet og kampen om Danmark". De fire tv-programmer kan ikke måle sig med denne bog, hvad "afsløringer" angår. Hvortil der er at sige, at kun få har læst bogen, mens mange har set tv-programmerne.

Efterskrift

Nærværende boganmelder har sikret sig billet til New York-performeren Laurie Andersons optræden på Kulturværftet i Helsingør d. 14. maj. Den Anderson som modigt og værdigt valgte at gennemføre sin koncert i Town Hall i New York d. 19. september 2001, meget kort tid efter at terror angrebet mod World Trade Center havde lammet byen ikke mindst mentalt.

Laurie Anderson startede koncerten med nummeret "Statue of Liberty", hvor hun synger: "Freedom is a scary thing/Not many people really want it."

En slet skjult henvisning til de frihedsforskrækkede muslimske terrorister og deres deponering af den enkeltes suverænitet under Guds almægtighed.

Åbningsnummeret, fastholdt på en live-optagelse fra koncerten, minder om titlen på Erich Fromms berømte bog fra 1941 "Escape From Freedom" om nazismens psykosociale betingelser.

På dansk har Fromms bog titlen "Flugten fra friheden". Måske man med Laurie Andersons hjælp kan omdøbe den til "Frygten for friheden"?

Vi kan også spørge på en anden måde: hvornår bliver de bogstavtro muslimer ulydige på den måde, som de italienske katolikker er det? Pavestaten og katolicismen i Italiens strukturelle sameksistens med det moderne er vel at betragte som et relativt fredeligt forehavende? Måske ligefrem en rollemodel for muslimer.